

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVA - REPUBLIC OF KOSOVO
KËSHILLI GJYQËSOR I KOSOVËS - SUDSKI SAVET KOSOVA - KOSOVO JUDICIAL COUNCIL
PANELI ZGJEDHOR PËR ANKESA DHE PARASHTRESA
IZBORNI PANEL ZA ŽALBE I PREDSTAVKE - ELECTION COMPLAINTS AND APPEALS PANEL

Abr. 70/2025

IZBORNI PANEL ZA ŽALBE I PREDSTAVKE (IPŽP), u panelu sastavljenom od sudija: Hajriz Hoti, predsedavajući, Kujtim Pasuli i Bujar Muzaqi članovi, odlučujući o žalbi Nevladine organizacije CEL Kosova i Dilberizam sa sedištem u Prištini, podnetoj protiv Koalicije političkih subjekata Za porodicu, sa sedištem u Prištini, zbog kršenja Kodeksa ponašanja političkih subjekata, njihovih pristalica i kandidata, u toku izborne kampanje, za Opšte izbore za Skupštinu Republike Kosovo koji će se održati 09.02.2025.godine, na sednici panela održanoj 22.01.2025.godine, doneta je sledeća:

ODLUKA

- I. Prihvata se osnovana žalba Nevladine organizacije CEL Kosova i Dilberizam sa sedištem u Prištini, Abr. 70/2025 od 22.01.2025.godine
- II. Zbog kršenja Kodeksa ponašanja političkih subjekata, njihovih simpatizera i kandidata, politički subjekt Koaliciji za porodicu, sa sedištem u Prištini, izrečena je novčana kazna od 4.500 (četiri hiljade petsto) evra.
- III. Obavezuje se koalicija za porodicu sa sedištem u Prištini da plati novčanu kaznu izrečenu u tački -II- dispozitiva ove odluke, u roku od 15 dana od dana pravnosnažnosti ove odluke.

Obrazloženje

IPŽP je 19.01.2025.godine primio pritužbu Nevladine organizacije CEL Kosova i Dilberizam sa sedištem u Prištini, podnetu protiv političkog subjekata Koalicija za porodicu, sa sedištem u Prištini, u kojoj se tvrdi da su kandidati ovog subjekta tokom skupa održanog u Peći, kao i u televizijskim emisijama "KLIK" na Radio Televiziji 21 17. januara, kao i u programu „N’Pike“ na televiziji DTV 18. januara, utvrđeno je više kršenja Zakona o opštim izborima u Republici Kosovo, Kodeksa ponašanja, Zakona o zaštiti od diskriminacije i Ustava Republike Kosovo. Ove akcije obuhvataju upotrebu podstrekačkog i diskriminatorskog jezika protiv LGBTI+ zajednice, promovisanje podela i straha među građanima Kosova, kao i podsticanje mržnje kroz verbalne i vizuelne sadržaje.

U žalbi se dalje navodi da je tokom skupa Koalicije za porodicu, održanog u Peći, u programu televizije KLIK na Radio Televiziji 21 (emitovan i na Jutjubu) 17.01.2025. Televizija DTV 18. januara 2020. godine dali su izjave za javnost kandidati za poslanike Fatmira Smajlija, Emana Rahmanija, Visara Korenice i Asdrena Bitićija, koji sadrže diskriminatorski jezik, izazivanje straha i mržnju prema LGBTI+ zajednici.

Prema navodima podnosioca žalbe, kandidati Koalicije za Porodicu dali su nekoliko izjava koje su direktno emitovane na društvenoj mreži Fejsbuk: izjava kandidata Smajlija, izjava kandidata Rrahmanija, na društvenoj mreži Jutjub, kao i prenos izjave kandidata Korenice i Bitići na televiziji RTV21 i DTV

Osporene izjave u žalbi su:

Izjava kandidata Fatmira Smajlija, koji promociju prava LGBTI+ zajednice opisuje kao „glupo“ i „protivnu ljudskoj prirodi“, koristeći narativ koji sugerise da ta prava predstavljaju pretnju „budućnosti Albanaca, zatim u saopštenju se tvrdi da je "ideologija" pojedinih partija i poslanika protiv "prirodnog oblika albanske porodice", izazivajući podele i mržnju među građanima Kosova.

Izjava kandidata Eman Rrahmanija, koji promovise ljubav između LGBTI+ osoba, predstavljena je kao „sramota“, koristeći primer Anibar festivala za širenje dezinformacija i izazivanje straha prema LGBTI+ zajednici i da je zalaganje o pravima ove zajednice pretnja za tradiciju i protiv istorijskih ličnosti albanskog naroda.

Izjava kandidata Visara Korenice, koji tvrdi da su prava LGBTI+ zajednice "protiv ljudske prirode" i da "nisu u opštem interesu društva".

Sugerisući da politike koje podržavaju LGBTI+ zajednicu promovisu „degeneraciju“ i predstavljaju ih kao pretnje nacionalnoj bezbednosti, praveći neosnovane veze sa natalitetom i potencijalnim sukobom sa Srbijom.

Izjava kandidata Azdrena Bitićija sadrži uvredljiv i diskriminatorni jezik prema LGBTI+ zajednici. On je u televizijskoj debati opisao institucionalizaciju prava ove zajednice kao pretnju „prirodnoj porodici“ i tradicionalnim vrednostima, nazvavši ih „ultraliberalnom agendom“ koja izaziva „degeneraciju“ i „konfuziju“ među mlađim generacijama. Štaviše, ova izjava negira pravo zajednice da bude prihvaćena u javnom prostoru, predstavljajući njihovo postojanje kao devijaciju koja mora biti ograničena politikom.

Prema podnosiocu žalbe, ove izjave predstavljaju govor mržnje, promovisu stigmatizaciju i društvenu podelu predstavljajući LGBTI+ osobe kao pretnju društvenom i moralnom poretku, podrivaju dostojanstvo marginalizovane grupe i stvaraju neprijateljsku klimu koja može dovesti do diskriminacije i nasilja nad njih.

Od IPŽP-a traže da konstatuje kršenje ZOI od strane kandidata Koalicije za Porodicu, da preduzme kaznene mere kao i da se Koalicija za Porodicu koalicije, javno izvini i povuče diskriminatorne izjave prema LGBTI+ zajednici.

U odgovoru na pritužbu podnetu 21.01.2025.godine, Koalicija za porodicu se protivi pritužbi koja je protiv njih podneta i traži da se ista odbije, iz razloga što njihovi kandidati nikada nisu izazivali mržnju ili netrpeljivost po osnovu seksualne orijentacije.

U odgovoru na žalbu se navodi da se sve izjave kandidata odnose na liberalnu agendu, koja se može proširiti i na našu zemlju, a u ovom slučaju kroz donošenje zakona koje Koalicija za Porodicu smatra neprihvatljivim, nepotrebim i nepravednim. Lobiranje i zalaganje Koalicije za Porodicu, protiv istopolnih brakova, je pravo koje proizilazi iz same definicije braka kao

zajednice muškarca i žene, prema Porodičnom zakonu, ali je i pravo koje proizilazi iz Ustava Kosova, koji ovo pitanje utvrđuje i definiše u skladu sa zakonom.

Dalje u odgovoru se ističe da pravo da se definiše šta je brak i između koga se sklapa, Ustav proizilazi iz zakona, zakon moraju da sačine i izglasaju predstavnici naroda – poslanici Skupštine Republike Kosovo. U ovom slučaju, svaka politička partija ima pravo da lobira i obećava svojim predstavnicima svoj politički pristup u vezi sa bilo kojim zakonom i bilo kojom politikom koja je predviđena ili može biti predstavljena u narednom sazivu Skupštine Republike Kosovo.

Prema njihovim rečima, nijedna od izjava kandidata Koalicije za porodicu nema veze sa kršenjem Ustavom i zakonom utvrđenih osnovnih prava prema osobama drugačije seksualne orijentacije. Tačnije, radi se o nedozvoljavanju nekih dodatnih prava koja nisu zagarantovana ni Ustavom ni zakonom, a među njima mogu biti istopolni brakovi, usvajanje dece, promena pola, surogatstvo, potpomognuta oplodnja za žene koje žele da imaju deca bez muškaraca — sa anonimnim donatorom. Ne postoji deklaracija bilo koje vrste koja predstavlja povredu prava ove kategorije, njihovo smanjenje ili izražavanje za promenu ustavnih prava koja uživaju, uključujući slobodu izražavanja i druge slobode koje su jednake za sve građane Kosova.

Deklaracija o definisanju porodice u braku kao veze između muškarca i žene, usvojenja kao isključivog prava heteroseksualnog para, promene pola kao neprihvatljivog čina za nas kao deo društva, prava su koja su zagarantovana svakom građaninu ili svakom političaru koji se takmiči u okviru dozvoljenih uslova demokratskog društva.

Oni traže da Izbornog panela za žalbe i predstavke (IPŽP) odbije kao neosnovanu žalbu NVO CEL Kosova i Dilberizam.

Panel je nakon uvida u sve spise predmeta u smislu člana 117. st. 3 ZOI, zaključio da:

Žalba je osnovana

Panel je, nakon uvida u članak/link dat kao materijalni dokaz u žalbi [https:// eee .facebook.com/koalicioniperfamiljen/videos/592906550158213e](https://www.facebook.com/koalicioniperfamiljen/videos/592906550158213e), koju je uradila Koalicija za Porodicu, prilikom otvaranja kampanje u Peći, gde se vidi kandidat za poslanika Fatmir Smajli, na način da je prilikom obraćanja svom biračkom telu u Peći upotrebio reči „... sa dozvoliti neudatoj ženi da rađa decu i deca kad žele da promene pol. Ne! Obećavam vam da nikada nećemo podržati ovu sramotu. Da li može da se muškara ženi sa muškarcem a da Albaniji ostane bez budućnosti?! ... dok je kandidat za poslanika ove stranke Eman Rahmani izjavio da: „... Anibaru [Festival Anibar] u Peći, ministarstvo i opština su dali 300.000 evra da pokažu Pećancima šta je ljubav: da se muškarca ženi muškarcem i muškarca, a žena sa ženom, da kažu Peći Hadži Zeke da može da se muškarca ženi muškarcem a žena ženom. Sram vam bilo!\".

Panel, u skladu sa članom 13. st. 6 Pravila i procedure IPŽP-a, br. 01/2024, od 22.01.2025. godine, izvršio istragu povodom tvrdnji podnosioca pritužbe i utvrdio da su one osnovane, jer je upotreba takvog jezika u suprotnosti sa članom 34. tačka 1.11) ZOI-a- od kojih utvrđeno je: „ U periodu kampanje, političkom subjektu, njegovim pristalicama ili kandidatima, zabranjeno je bilo šta od sledećeg: 1.11) upotreba jezika, u pisanoj ili usmenoj formi, koja podstiče ili izaziva, ili koja može podstaći ili isprovocirati, drugo lice da izvrši akt nasilja nad drugim

licima ili imovinom, ili koja podstiče ili može izazvati mržnju prema drugima ili objavljivanje ili korišćenje slika, simbola ili bilo kog drugog materijala koji ima ili može imati takav efekat”.

Kodeks ponašanja, smatra Panel, obavezuje sve političke subjekte, kandidate, članove subjekata i njihove simpatizere da poštuju ovaj kodeks kako bi se stvorili uslovi da u periodu kampanje delovanje političkih subjekata bude u atmosferi tolerancije demokratije, mira i poštovanju vladavine prava.

Stoga je Panel utvrdio da je jezik koji je koristio politički subjekt Koalicija za porodicu prema LGBTI+ na predizbornim skupovima u Peći, od 17.01.2025. godine, suprotan Kodeksu ponašanja političkih subjekata, njihovih simpatizera i kandidata, odnosno odredbama člana 34. ZOI gde su definisane zabranjene radnje političkih subjekata i ovim radnjama se krše odredbe čl. 34 stav 1 iz stava 1.11 ZOI. U ovom slučaju, kontekst i svrha u koje je jezik korišćen prema zajednici, činjenica da su izjave date na javnom skupu, publici, stoga, prema mišljenju Panela, upotreba takvog jezika ima za cilj da vređa, omalovažava i takođe se posmatra kao izrazi sa prezrivo ili pogrdnim prizvukom.. Pravila koja regulišu izbornu kampanju nalažu da politički subjekti i njihovi predstavnici izbegavaju upotrebu uvredljivog, pogrdnog i govora mržnje, pa je, prema oceni Panela, upotreba ovog jezika od strane kandidata za poslanike narušila izbornu etiku i standarde ponašanja u izbornoj kampanji. Takvo ponašanje podriva demokratski proces i promovisanje slobodnih i fer izbora. IPŽP je u slučaju izricanja novčane kazne za osnovu uzeo kontekst da je izjava data u predizbornoj kampanji i da se upotrebljene rečenice odnose na određene grupe i kao takve sadrže elemente izazivanja mržnje, diskriminacije i kršenja prava grupa na koje se pozivaju.

Panel je prilikom izricanja novčane kazne kao u odredbi ove odluke uzelo u obzir sve sledeće okolnosti: prirodu povrede i njen mogući uticaj na dotični izborni proces, stepen i težinu prekršaja, povrede odredaba zakona, izbornih zakona koje je predmetni subjekat počinio na ovim izborima kao i činjenicu da je prekršaj od strane ovog subjekta počinjen prvi put, a da pri tome predmetni politički subjekat nije korisnik fonda za finansiranje političkih subjekata preko budžeta Republike Kosovo.

Stoga, u vezi sa ovim pitanjem, IPŽP smatra da je podneta žalba osnovana u skladu sa zakonskom odredbom člana 117. stav 3. Zakona br. 08/L-228 za Opšte izbore u Republici Kosovo.

Pored navedenih, Veće je u trenutku donošenja odluke ocenio i sve ostale tvrdnje iz odgovora na pritužbu, međutim isti su bili neosnovani, nestabilni i bez pravnog osnova kao u odredbama Zakona o Izbori, te kao takvi nisu uticali na drugačiju odluku, za šta je panel ocenio i odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

Iz navedenih razloga, au smislu člana 34. tačka 1.11), člana 118. stav 1. i člana 120. stav 1. stav 1.3. ZOI, odlučeno je kao u dispozitivu ove odluke.

Izborni panel za žalbe i predstavke
Abr. 70/2025 dana 22.01.2025. godine

Predsedavajući panela

Pravni savet: Protiv ove odluke dozvoljena je žalba u skladu sa članom 118 stav 4 ZOI, u Vrhovnom sudu Kosova, u roku od četrdeset osam (48) sati od trenutka prijema-dobijanja ove odluke.